

*Hans en Sylvestre bereiden hun gesprekken voor door het thema in gespreksvorm volledig uit te schrijven. De opname gebeurt in één keer en blijft volledig spontaan waardoor de voorbereidende tekst soms afwijkt van wat er in de video gezegd wordt. Om niets te missen over deze interessante thema's hebben we besloten om de voorbereidingen ook toegankelijk te maken.*

## Gesprek over Esoterisme

Dag Hans,  
Dag Sylvestre

Hans, met onze korte video's willen we het universum van De Hervonden Boodschap behapbaar maken. De vorige keer hebben we het gehad over de val, de zonde, de oerzonde, namelijk een ongeval dat onze fysieke bestaan kenmerkt en ervoor zorgt dat we sterfelijk zijn. We hebben ook gezien dat die val, deze zonde, dit ballingschap noodzakelijk is om aan de goddelijkheid toe te laten in een lichaam vlees te worden. Aangezien we veel gebruikte termen voor onze kijkers en luisteraars verduidelijken, dan zou ik wensen dat we er nog ééntje bij nemen die regelmatig verschijnt, namelijk ESOTERISME of esoterische leer. Hans, wat kan je me daarover vertellen?

Je hebt gelijk om zulke aandacht te besteden aan de echte betekenis van woorden. Kijk, heden verstaat men onder deze term een verzameling van irrationele zaken, die een beetje vreemd of vaag zijn of die de mogelijkheid bieden weg te vliegen naar vreemde paradijzen.

**Ja het klinkt zelfs soms als kwakzalverij zo?**

Ja inderdaad, zo luidt het soms. Echter, etymologisch gezien, betekent de term "esoterisme" eenvoudigweg het binnenste van een zaak, terwijl "exoterisme" het buitenste betekent. Geen enkel ding heeft geen buitenste en geen binnenste, en het binnenste kan niet bestaan zonder het buitenste. Een sinaasappel kan niet bestaan zonder zijn schil, en de schil van een sinaasappel kan niet bestaan zonder de sinaasappel.

**Dat komt van het Grieks, ja? Exo en eso?**

Ja correct. Het bijwoord έξω, betekent "van buiten" en heeft het naamwoord έξωτερός, "de buitenkant" of nog het bijvoegelijk naamwoord έξωτερικός "wat buiten is" gegeven. En het bijwoord έσω, betekent "van binnen" en heeft het naamwoord έσωτερος, "wat binnen is" of nog het bijvoegelijk naamwoord έσωτερικός "binnenachtig" gegeven.

**Ok goed, waarom is dat onderscheid nu belangrijk?**

Omdat een traditie altijd twee onderrichtingen heeft. Een die de buitenkant betreft, de buitenwereld, dat is het zichtbare deel. Dat is het deel dat voor niemand voorbehouden is, toegankelijk voor alle gelovigen. Om toegankelijk te zijn neemt ze de vorm van verhalen, fabels, allegorieën, parabels.

**Dat is dus het exoterisme of de exoterische "kant" van de traditie.**

Ja correct. Als een traditie de tijd wil doorstaan dan geeft het zich tal van vormen en symbolen die verwijzen naar waar de traditie over gaat maar die niet de zaak zelf zijn. Het zijn symbolen, ze verwijzen dus naar het idee van waar ze afkomstig zijn.

**Bedoel je daarmee de rites bijvoorbeeld?**

Inderdaad. De rites zijn symbolen die verwijzen naar de zaak waarover de traditie gaat. Maar de symbolen zijn niet de zaak zelf die de traditie moet doorgeven. Ze zijn zeker noodzakelijk omdat ze zich richten tot de vleeselijke mens, namelijk de externe mens, die nood heeft aan externe tekens van een voorbehouden wetenschap. Rites zijn dus per definitie exoterisch terwijl ze ook een esoterische onderrichting bevatten.

**Waarom leg je daar zo de nadruk op?**

Wel omdat men de neiging heeft om te vergeten dat dit de buitenkant van de traditie betreft en niet de zaak zelf. Ten aanzien van de rites heb je echt twee typische valkuilen: (1) de rites verwerpen, onder het voorwendsel dat ze slechts een afgodische schors en een beeld zijn, en zich dus een hele traditionele onderrichting onttrekken. Dat is dus de baby met het water weggooien. (2) De rites de "magische" en efficiënte kracht van Gods mysterie toekennen en dus afgodisch worden. Dat is dus het vergulde voor het goud nemen.

Ah ja, je denkt dat het goud is omdat het er zo uit ziet, maar het is geen goud. Het heeft er het gewicht niet van, de tijdloosheid, de waarde enz.

Dit, maar vooral het heeft er niet de kern van, namelijk de gave van God om de Schriften te lezen en te verstaan.

**Kortom, mogen we stellen dat het exoterisme het omhulsel is, de sluier waarvan de zaak waar de traditie over gaat van bedekt is?**

Ja zo mag je het stellen.

**Ok. Wat is dan het esoterisme?**

Het esoterisme is dus niets meer dan het binnenste van een traditie. Dat is het onzichtbare deel. Dat is het deel dat voorbehouden is aan een klein aantal onder de gelovigen.

**Waarom deze dubbele onderrichting?**

Ten einde tegen alle gelovigen te praten. Er bestaan effectief mensen met meer spirituele diepgang dan anderen, en anderen die aan de oppervlakte der dingen blijven. Anders handelen zou zowel het ding als de mensen geweld aandoen. Daar waar het esoterisme voorbehouden is aan een kleine elite, kan het exoterisme daarentegen, aan alle gelovigen voorgesteld worden.

**Moet je ze dus in tegenstelling met elkaar zien?**

Zeker niet. In deze wereld kan geen binnenste overleven zonder een omhulsel die het beschermt. Het is dus ondenkbaar zich esotérist te noemen, zonder het exoterisme te aanvaarden. Je moet altijd de twee hebben. In De Hervonden Boodschap zegt Louis Cattiaux het zo: « De openbaring van Gods heil brengt een Kerk met zich mee om ze te laten voortduren en een School om ze te onderrichten, en de ene kan niet gaan zonder de andere, op straffe van de uiteindelijke verdwijning van beide. » (Louis Cattiaux, HB XXVIII, 43)

**Kan men daarentegen wel exotérist zijn zonder zelfs te vermoeden dat het esoterisme bestaat?**

Ja, zo zijn de meeste gelovigen.

**Ik heb wat moeite met dat idee dat er een groepje bevoorrechte gelovigen zou bestaan, een soort elite die meer krijgt dan anderen?**

Misschien heeft dit ook te maken met wat men onder het woord “elite” verstaat. Elite komt van het werkwoord “eligere” dat betekent kiezen. Een elite is een groep van mensen die kiezen om iets wel of niet te willen of te doen. Opnieuw, is dit een term waar men nu altijd een morele betekenis aan geeft.

**Je bedoelt dat niet iedereen wenst of kiest het binnenste van een zaak te onderzoeken?**

Ja, correct. Dat is geen aanval. Dat is gewoon een vaststelling.

**Waarom is dat zo?**

Wel, zonder af te dwalen naar de psychologie is het belangrijk het verschil te maken tussen hoe je het buitenste en het binnenste benadert.

**Hoezo?**

Het buitenste benader je met je externe zintuigen die door je reden getraind zijn om te bestuderen, te analyseren. Het binnenste benader je met een intern zintuig, dat je wel je intuïtie zou mogen noemen. Het binnenste kan je niet bestuderen want je moet het ervaren, beleven, voelen.

**Dus teksten, afbeeldingen, symbolen, rites en taferelen en zo, die kan je allemaal trouw doorgeven, maar ze betreffen enkel het exoterische aspect van de traditie. Dat is dus voor de externe gemeenschap?**

Ja correct. De externe gemeenschap wordt trouwens *eklesia* genoemd in het Grieks, de kerk. Terwijl het esoterische aspect van de traditie betreft de onderrichting van de “kennis”, de *gnosis*. Dat is een persoonlijke en geheime ervaring van de inhoud van het exoterisme (lees: van wat er in de teksten, symbolen enz. staat). Het betreft een intern mysterie dat enkel door inwijding kan gekend worden, dankzij een goddelijke manifestatie of apokalyps (welke “openbaring” betekent).

**En dit is dus voor de interne gemeenschap ?**

Inderdaad. En deze wordt de school genoemd. De Hervonden Boodschap geeft dit perfect weer door de verzen in twee kolommen op te stellen omdat er twee onderrichtingen zijn: ene voor de uiterlijke, vleselijke mens en ene voor de innerlijke, spirituele mens.